

POSTANOWIENIE

Dnia 27 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa E. S.
przeciwko Kopalni (...) Spółce z o.o. w S.
o odprawę emerytalną,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 maja 2014 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 3 października 2013 r., sygn. akt IX Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 900 zł
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwana – Kopalnia (...) Spółka z o.o. - wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 3 października 2013 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 5 ust. 1 i 2 oraz art. 11 ust. 1 i 2 dotyczące obowiązywania przepisów ustawy z 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 254 ze zm.; dalej jako ustawa kominowa) oraz § 2 ust. 2 pkt 2 lit b rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowego wykazu świadczeń dodatkowych, które mogą być przyznane osobom kierującym niektórymi

podmiotami prawnymi, oraz trybu ich przyznawania (Dz.U. Nr 14, poz. 139; dalej jako rozporządzenie), przez ich pominięcie „na rzecz orzecznictwa Sądu Najwyższego zapadłego w podobnych sprawach, co miało istotny wpływ na treść podjętego orzeczenia”.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując na „istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów oraz okoliczność, iż skarga jest oczywiście uzasadniona”.

W odpowiedzi na skargę powódka wniosła o nieprzyjęcie jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie od strony pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Gdy idzie o przesłankę sformułowaną w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. dotyczącą potrzeby wykładni przepisu budzącego poważne wątpliwości lub wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów, należy wskazać, że taka sytuacja zachodzi wtedy, kiedy niejednolita wykładnia wskazanego przepisu wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie bądź kiedy przepis ten nie doczekał się wykładni w kierunku wskazywanym przez skarżącego (por. postawienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK104/08, LEX nr 42436, z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231).

Wątpliwości skarżącej dotyczą tego, czy odprawa emerytalna podlega zakwalifikowaniu do grupy tzw. świadczeń dodatkowych. Kwestię tę wyjaśniał już

Sąd Najwyższy, przyjmując, że odprawa emerytalna przewidziana w postanowieniach układu zbiorowego pracy dla osoby, o której stanowi art. 2 pkt 1-4 ustawy kominowej i przysługująca w wysokości określonej w tych postanowieniach, nie jest świadczeniem dodatkowym w rozumieniu art. 5 ust. 2 i art. 11 ust. 1 tej ustawy, gdyż nie jest świadczeniem ani innym, ani wyższym niż określone w przepisach wewnątrzzakładowych. Przysługuje ona z mocy postanowień układu i nie wymaga przyznania. W konsekwencji nie podlega ograniczeniu określonymu w art. 11 ust. 2 ustawy kominowej. Natomiast w przypadku przyznania odprawy emerytalnej przez podmiot uprawniony w sytuacji i wysokości określonej w § 2 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia, ograniczenie to obejmuje wyłącznie wartość świadczenia dodatkowego wyrażającego się kwotą przekroczenia wysokości odprawy przysługującej na podstawie układu zbiorowego. W rozumieniu przepisów ustawy kominowej tylko bowiem ta wartość przekroczenia stanowi wymagające przyznania świadczenie dodatkowe (por. wyroki z dnia 16 lutego 2005 r., I PK 174/04, OSNP 2005 nr 20, poz. 319 oraz z dnia 2 grudnia 2008 r., III PK 35/08 LEX nr 510978, a także z dnia 2 października 2009 r., II PK 109/09, LEX nr 558294). Skoro odprawa emerytalna nie należy do kategorii wynagrodzenia za pracę, ale - zgodnie z systematyką Kodeksu pracy i jej istotą - jest innym świadczeniem związanym z pracą, to nie jest objęta ograniczeniami z art. 5 ust. 1 ustawy kominowej, a w rezultacie norma ta nie wyłącza nabycia prawa do odprawy emerytalnej na podstawie art. 92¹ § 1 k.p. lub przepisów wewnątrzzakładowych.

Podobnie zresztą przyjęto w przypadku nagrody jubileuszowej w wyroku Sądu Najwyższego z dnia z dnia 6 sierpnia 2013 r., II PK 43/11, LEX nr 1375184, w którym wskazano, że może ona stanowić świadczenie dodatkowe (§ 1 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia), pod warunkiem, że nie wynika z przepisu prawa pracy (a więc także z postanowień układu zbiorowego pracy – zob. art. 9 § 1 k.p.) i została przyznana np. w umowie o pracę. W takiej sytuacji wchodziłaby ona w limit ograniczeń ustawy.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się też, że postanowienia układu zbiorowego pracy dotyczące odprawy emerytalnej - odmiennie niż co do zasady w przypadku nagrody jubileuszowej - mogą odnosić się również do osób zarządzających zakładem pracy w imieniu pracodawcy. Postanowienia te nie

regulują zasad wynagradzania w rozumieniu art. 241²⁶ § 2 k.p., gdyż odprawa emerytalna nie ma charakteru wynagrodzenia będącego ekwiwalentem za pracę, ale stanowi należność związaną z zakończeniem jej wykonywania (por. między innymi wyrok z dnia 7 marca 2001 r., I PKN 284/00, OSNAPiUS 2002 nr 23, poz. 568 oraz powołane wyżej wyroki z dnia 16 lutego 2005 r., I PK 174/04, z dnia 10 stycznia 2006 r., I PK 115/05 i z dnia 2 grudnia 2008 r., III PK 35/08). Nie chodzi więc o to, czy odprawa jest składnikiem wynagrodzenia osobowego, ale o jej związek z zakończeniem stosunku pracy w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Odnosząc się do wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność, trzeba przypomnieć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego przesłanka ta wynika z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109, z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494, z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003K.nr 18, poz. 437, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616).

W kontekście oczywistej zasadności skargi skarżąca podnosi, że postanowienie zawarte w art. 1 pkt 2 Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy (...) Spółki z o.o. wskazuje, że postanowienia dotyczące odprawy emerytalnej nie mają zastosowania do powódki. Jednakże analiza wskazanego postanowienia („Do pracowników objętych ZUZP, których prawa i obowiązki regulują w sposób szczególny odrębne przepisy, postanowienia ZUZP stosuje się wyłącznie w zakresie nieuregulowanym tymi przepisami”) nie daje tak jednoznacznych odpowiedzi, bowiem interpretacja uregulowań ustawy o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi może doprowadzić również do wniosku (biorąc pod uwagę przywołane wyżej orzecznictwo Sądu Najwyższego), że

poza jej zakresem pozostaje kwestia odprawy emerytalnej przysługującej wszystkim pracownikom (w tym zarządzającym zakładem pracy) na jednakowych zasadach na podstawie autonomicznych przepisów prawa pracy (np. układów zbiorowych pracy). Nie znajduje zatem potwierdzenia stanowisko skarżącej o oczywistym naruszeniu przepisów wskazanych w podstawach kasacyjnych.

Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jej skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c. należało postanowić jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. w związku § 12 ust. 1 pkt 2 w związku z § 6 pkt 5 w związku z § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).